

mentarnih in neparlamentarnih krogih in je bilo zato mnogo bolje, da so bile vloge federalistične opozicije v tem pogledu deljene. Dosegli smo, da ni prišla na krmilo ona struja, ki je najhujša nasprotnica sporazuma in ima v svojem programu politiko nasilstva. Misel sporazuma se je razširila. Ni umrla niti v demokratskem klubu. Gospod Davidovič je izjavil, da odobrava akcijo sporazuma. Kljub temu, da ni prišlo do sporazuma, se je radikalna stranka približala ideji sporazuma mnogo bolj, nego staremu parlamentu. V radikalnem klubu so tri struje: Najmanjša, ki ljubimka z demokrati in je nasprotnica sporazuma, dasi javno ne sme s tem nastopiti. Druga skupina, najmočnejša, je teoretično za sporazum, pa v praksi misli, da je sporazum mogoč, če ostane vse pri starem, da bi nas izkoriščala kakor doslej in gospodarila po svoji mili volji nad Slovenci in Hrvatji. Ta pozna za sporazum samo eno sredstvo: Pojdite v vlado! Pri tej skupini je tudi gospod Pašič. Tretja struja misli resno na sporazum in ima tudi največjo zaslombo na dvoru. Ves tozadevni preokret v radikalni stranki je bil preko dvora sprožen in zasluha te struje je, da se na Hrvatskem ne postopa, kakor se je mislilo v zadnjem času. Uspeh je bil tudi, da smo ustavili fronto vseh onih, ki hočejo sporazum. Vsakdo je vedel, da bo treba zbog naše manjšine v parlamentu še mnogo borbe za avtonomijo. Toda misel avtonomije smo s svojim parlamentarnim nastopom zanesli vsrbski narod in vodili borbo za njo tako, da vsakdo, tudi nasprotnik vidi, da se mora tu nekaj zgoditi in da razmišljanje, ali na podlagi vidovdanske ustave ali pa z njeno revizijo.

Krivda radikalov.

Krivda, da ni sporazuma, nosijo predvsem radikali, ki niso hoteli o predsporazumu v zagrebškem protokolu nič več slišati. V protokolu je samo to, da se mora vladati čisto objektivno in pravično. In tega nočejo javno priznati! Krivi so, ker zastrupljajo ljudstvo in njegovo dobro voljo za sporazum s tem, da nas gospodarsko zepostavljajo, izrabljajo, z davčnim izsesavanjem ubijajo vsako voljo med ljudstvom za sporazum in da hočejo izstradati naše prečanske uradnike. To vse otežuje sporazum, ker radikalizira naše ljudi, kakor tudi postopanje radikalov proti Radiču in preganjanje muslimanov kaže, da radikali nimajo prave volje za sporazum.

Ne pod srbsko, a tudi ne pod hrvatsko nadvlado!

Slovenci moramo svojo slovensko politično neodvisnost čuvati in varovati na vse strani. Ne gremo pod srbsko nadvlado, šli pa tudi ne bomo pod hrvatsko nadvlado. Mi hočemo svojo avtonomijo in sicer za vso združeno, od nikogar okrnjeno Slovenijo! Zato tudi odločno povdarjamo, da ne damo našega Prekmurja, ki bo naša žitnica in ki je in bo slovenska! Če kdo med nami Slovenci o slovenski politiki misli drugače, potem opravlja posle intriganta, ki spravlja Slovence v nevarnost, da bi začeli borbo za svojo samostojnost, za svojo neodvisnost ne samo od Srbov, ampak tudi od Hrvatov. Tak Slovenec ni pravi Slovenec, ki hoče, da bi imeli po vojski s Srbi voditi še eno vojsko proti svojim sedanjim zaveznikom Hrvatom, da se ne pohrvatimo. Mi bomo imeli prijatelje Hrvate in Srbe, ko bomo imeli vsak svojo hišo.

Za povzdig kmetijstva.

(Piše narodni poslanec Dav. Krajnc).

Državni proračun in kmetijstvo.

Pogosto se povdarja, da je naša država agrarna država in to zato, ker ima preko 80 odstot. kmetijskega prebivalstva. Če pa pogledamo, kako misli o tem naša vlada, pa vidimo, da ona ne ve, da je naša država agrarna. To vidimo že iz tega, ker baš poljedelsko ministrstvo nima svojega ministra. Če smo agrarna država, je kmetijstvo najvažnejša panoga; pa ravno kmetijstvo, kakor rečeno, nima svojega ministra, ampak opravlja posle poljedelskega ministra vedno kak drug minister. Če pogledamo državni proračun za leto 1922-23, vidimo, da je vsako ministrstvo bolj založeno s krediti, kakor pa kmetijsko ministrstvo. Mi smo imeli poprej ministra, ki je bil zastopnik Samostojne kmetijske stranke (Pucelj) in on bi se bil moral zavzeti najbolj za to, da bi kmetijstvo dobilo večje kredite v proračunu, pa se je zato premalo zanimal. Prav tako tudi sedanji minister, ki opravlja posle poljedelskega ministra, ni gledal na to, da dobi večje kreditne postavke. Če pogledamo na proračun, vidimo, da so te postavke tako majhne da nikakor ne zadostujejo za povzdigo kmetijstva, za združništva in za razna zboljšanja rodne zemlje.

Ako smo kmetijska država, potem moramo v prvi vrsti skrbeti za to, da je kmetijsko ministrstvo najboljše založeno s krediti. Obtoževati moramo prejšnjega ministra Pucelja, pa tudi sedanjega, ker nista znala si pridobiti večjih kreditov. Če je vojni minister mogel dobiti preko milijardne kredite za vojsko, potem bi jih morala ta dva gospoda dobiti za kmetijstvo še več, ker je kmetijstvo bolj potrebno kakor vojska, kajti če propade kmetijstvo, potem bo propadla tudi vojska.

Če pogledamo proračun za Slovenijo, vidimo, da je za Slovenijo upostavljena samo svota 193.750 dinarjev. To je tako malenkosten znesek, da bi niti za predvojno dobo ne mogel zadostovati. Ko smo imeli še svoje avtonomne pravice in ko je Slovenijo upravljala avtonomna oblast v Ljubljani, so tam zastopniki našega naroda delali take postavke, da so povzdignili našega slovenskega kmeta do tiste višine, na kateri stoji danes.

Ko bi nam pustili avtonomijo, potem bi videli, da je prišel slovenski kmet baš za to do višine, na kateri je danes, ker si je sam delal zakone in postavke in s tem tudi dvignil in zboljšal našo zemljo. Naša zemlja je slaba, naš kmet nima tako dobre zemlje, kakršna je na primer v Banatu, Sremu in Bački, naša zemlja je hribovita in slabo plača kmetu njegov trud. To zemljo je treba še le izboljšati in za izboljšanje zemlje mora skrbeti tudi država.

Državni proračun in združništvo.

Naša zakonodajna avtonomija je dajala poprej izdatne podpore za združništvo in ravno potem združništva si je naš kmet osiguraval svoje blagostanje. V sedanjem proračunu pa vidimo, da je za pospeševanje združništva določen samo znesek 400.000 dinarjev za celo državo. To je malenkost, pa se še ta malenkostna svota ne izplača. Kako naj potem združništvo vrši svojo nalogo? Danes se podpirajo banke, velekapitalisti, ne podpira pa se Zadržna zveza, ki edino more kmeta povzdigniti in mu pomagati do boljše bodočnosti.

Regulacija rek.

Če pogledamo Dravo od Maribora do Središča, vidimo, da je tam mnogo posestnikov, ki jim je ta reka odnesla že polovico posestva. Če se ta reka takoj ne regulira, obstoja nevarnost, da jim odnese še drugo polovico posestev, da jim odnese hiše in gospodarska poslopja, da, v nevarnosti so cele vasi. Če nam ta vlada ne bo pomagala, potem ne moremo klicati našemu kmetu, kako se mu dobro godi in zahtevati od njega tako neznosno visoke davke.

Nekaj o živinoreji v Sloveniji.

Tudi naša živinoreja se je poprej lepo razvijala, ker jo je prejšnja avtonomna oblast v Sloveniji podpirala z vsemi močmi. Zato so naši kmetje vzgojili najboljšo živino, da so mogli prodajati plemenske živali celo v druge kraje. Istotako se je povzdignila pri nas prejšnje čase tudi svinjereja.

Srbijanci nas gledajo danes z naočniki in se ne zavedajo, kako si je naš kmet s trudom in delom zboljšal svojo zemljo, ki je bila prej puščava, a jo je s svojo marljivostjo spremenil v raj in z zboljšanjem zemlje povzdignil tudi živinorejo. Če pa nam Beograd ne bodal na razpolago zadostnih sredstev, se bo ta raj spremenil v puščavo. Zato naj bi poljedelsko ministrstvo skrbelo, da se za Slovenijo stori nekoliko več, kakor se je storilo do sedaj.

Zakaj ravno zahtevamo avtonomijo?

Zagrizeni centralisti se čudijo, zakaj smo Slovenci tako neazdovoljni in zakaj ne samo naši slovenski poslanci, ki so samo zastopniki slovenskega naroda, ampak zakaj ves slovenski narod zahteva svojo avtonomijo. Mi se zavedamo, da se v beograjskem parlamentu ne bodo nikdar sklepale take postavke, ki bi našega kmeta povzdignile. Mi vidimo sicer pri Srbijancih dobro voljo, toda oni ne poznajo naših razmer in zaradi tega pri najboljši volji ne morejo ustvariti takih postavk, ki bi bile našemu kmetu v korist. Zato naš slovenski narod zahteva avtonomijo, da si bo sam delal postavke, si sam nalagal davke in s temi davki sam skrbel za zboljšanje svoje bodočnosti. S tem bo tudi pokazal srbskemu kmetu, kako se s pametno zakonodajo lahko dvigne blagostanje vseh drugih stanov. Vsaka vlada in vsak pameten človek se mora zavedati, da je kmetijstvo podlaga vsemu drugemu. Če kmetijstvo dobro uspeva, se lepo razvija obrt, industrija, trgovina itd. Ako pa propada kmetijstvo, propada tudi vse drugo.

Zato je naš klic po avtonomiji popolnoma upravičen. Mi ne damo iz rok tega, kar smo si s trudom pridobili in ne pustimo, da bi nam to, kar danes imamo, propadlo samo radi tega, ker smo ujedinjeni, ker smo došli v edinstveno državo. Tega ne bomo pustili nikdar. Zato je naš klic po avtonomiji mogočen. Dajte nam avtonomijo, če hočete, da bo naš slovenski narod zadovoljen. Mi ne vidimo danes nobenega napredka v kmetijstvu, mi vidimo napredek samo v plačevanju davkov. Zato zahtevamo našo avtonomijo, da pokažemo srbskemu kmetu, kaj znamo in kako se z umno zakonodajo ustvari boljši položaj kmeta, da bo ta lahko izvrševal tiste obveznosti, ki jih ima do države. Ako pa vidimo, da gospodje, ki vodijo našo državo, nimajo zmisla in ne srca za to, da bi dali kmetu to, kar mu gre, potem izgubimo zaupanje do ljudi, ki vodijo državo in jo upravljajo.

Uro za uro je ginevala noč, zvezde so kolobarile svojo pot po brezkončnem nebeškem oboku in naprej in naprej je hitela karavana — Krčevito so se držale ženske sedla. Polkovnik Cochrane, utrujen sicer, pa neuklonljiv, jih je tolažil in junatil, kakor je najbolje vedel in znal. In vmes so njegove oči neprestano iskale po puščavi —

Kri mu je bobnala v sencih in v ušesih in zdajpazdaj je zavpil, da čuje ropot bobnov in prasketanje pušk — Vročinska omotica se ga je lotevala in cele čete zasledovalcev je videl trdo za seboj in vso noč je pripovedoval, da je rešitev blizu, da prihajajo Angleži, in vsakokrat se mu je upanje razblinilo v bridko razočaranje —

Solnce je posvetilo v blede jutro in prazna se je razgrinjala puščava krog njih, nobenega živega bitja ni bilo videti na vsej nepregledni planoti — S pekočimi očmi in težkimi sencmi so strmeli obupni popotniki preko golega, neizmerne prostora — Njihovi upi so ginevali kakor jutranja meglica na obzorju gine pred topečimi žarki solnca.

Začuden, prestrašene so gledale ženske svojega varuha —

Nekdaj čili, ponosni, vkljub svojim letom se vedno sveži vojščak se je čudno izpremenil v teh dveh dneh —

Njegovi lasje, nekdanj temni in skrbno negovani, so med potom osiveli, — danes pa so bili beli kakor sneg. Bele kocine so odevale njegovo krepko zarisano, nekdanj tako gladko brado. Zile na sencih in na čelu so se mu nabrekli in lica so mu upadla in bila polna gub. Njegov ravni hrbet, ki je svojčas izgledal kakor h kolu privezan, je bil sključen, glava mu je težko klonela na prsih — ves izmučen, zdelan, izmozgan je bil, desetletja starejši nego tisti polkovnik Cochrane, ki jih je spremljal od Kaire do Wadi Halfe. Le njegove oči so ostale iste, — živahne, bistre, pozorne. Z izrazom viteškega zaščitnika so pogledovale po varovankah, jih bopuščavo, da bi kje ugledale rešitelje, ki pa odnikoder drile in jim dajale pogum in se neustrahljivo ozirale v niso prišli —

Uro ali kaj po solnčnem vzhodu se je karavana ustavila in vsi so dobili vode in jesti. In nato so z zmerno naglico nadaljevali pot. Derviši so se brezskrbno pogovarjali. Polkovnik je sklepal iz tega, da se čutijo spet varne. Potovali so proti jugovzhodu, očitno z namenom, je sodil Cochrane, da spet pridejo k Nilu nazaj, daleč onstran zadnjih angleških predstraž.

In že se je tudi izpreminjala pokrajinska slika. Valovita planota, po kateri so dotedaj potovali, pokrita na debelo z jajčasto okroglim, obrušnim kamenjem, je izginjala, prišli so iznova med divje razpokane, črnkaste, od solnca ožgane pečine, v ozke dolinice, posute s pomarančno rumenim peskom. Na desno in levo so vstajali skaloviti, konicasti griči z razklanimi, razritimi stenami in ostrimi, razsekanimi grebeni in po razpokah in žlebah se je v potokih ulival droben pesek kakor voda po dežju.

Kamele so stopale v gostem redu po ozkih soteskah, izginjale za ogli in se spet prikazovale med skalovjem. Varno so stopale in postavljale gobaste, oprijemljive parklje celo na mestih, kjer bi trdo konjsko kopito gotovo spodrknilo. Včasih ni bilo videti od skoraj četrtilje dolge karavane druga ko tu pa tam med grebeni se zibajoče dolge vratove spredaj stopajočih kamel in ves sprevod se je zdel ujetnikom kakor strahotno čudne sanje. Nobenega glasu ni bilo čuti, s tihimi, rahlimi, skoraj neslišnimi koraki se je pomikala dolga vrsta sredi črnega kamenja in skalovja in rumenega peska. In nad njimi se je razgrinjalo jasno, sinjmodro nebo.

Gospodična Adams je molče jezdila vso noč. Hudo jo je zeblo. Na solncu pa se je spet ogrela in živahnost se ji je vračala. Gledala je krog sebe in si mela premle drobne roke.

«Kako je, ljuba Sadie?» je pravila. «Zdelo se mi po noči, da si jokala.»

«Premišljevala sem, tetica!»

«Tvoja je, da mislimo tudi na druge, ne venomer le na sami sebe!»

«Nisem mislila nase.»

«Zame se ne skrbi, dete!»

«Ne tetica! Nisem mislila na vas!»

«Na koga pa posebej?»

«Na gospoda Stephensa, tetica! Kako ljubezniv je bil, — in kako plemenit. Se v zadnjem trenutku je mislil samo na nas. In sleči si je hotel suknjo, da ni imel zvezanih rok — in krog njega so čakali rabeljni —. On je moj vitez in junak vse življenje —»

«No — sedaj je brez skrbi!» je dejala gospodična Adams s tisto trdo odkritostjo, ki je lastna starim ljudem.

«Tudi jaz bi hotela biti —»

«Ne vem, kaj bi nam to pomagalo!»

«Hm —, bi mu vsaj dolčas ne bilo —!» je odgovorila in sklonila drobno, ljubko glavico na prsi. Nekaj časa so jezdili molče.

Kar se udari polkovnik po čelu in obupno vzklikne: «Za Boga — zmešalo se mi je —!»

Že parkrat po noči so strahoma opazile ženske, da se njihov varuh in spremljevalec čudno obnaša, pa po solnčnem vzhodu se jim je zdel spet čisto pameten. Tembolj so se prestrašile nenadnega izbruha.

Skušale so ga pomiriti.

«Zmešalo se mi je — blede se mi —!» je vpil. «Kaj mislite da sem videl —?»

«Nikar se ne vznemirjajte! Najsi je bilo karkoli!» mu je pravila gospa Belmont in ga pomirjajoče prijela za roko. «Ni čuda, da so vaši živci prenapeti! Mislili in skrbeli ste za nas vse, — in ves čas že! Kmalu se ustavimo in par ur počitka vam bo dobro delo!»

Pa polkovnik je venomer zrl nekam v skale in spet je zakričal ves razburjen in vznemirjen:

«Nikdar v življenju še nisem videl takega človeka tako jasno in razločno!» je stokal. «Tamle pred nami vrh skale na desni je, — ubogi naš prijatelj Stuart, z mojo rdečo ruto krog glave, — prav tak, kakršnega smo pustili v puščavi —!»

Ženske so šle za njegovimi preplašenimi očmi, — in strah in začudenje sta jih pograbila —

Visok črnkast greben se je dvigal v zmerni daljavi pred njimi, na desni strani globoke soteske, po kateri se je vila dolga vrsta kamel. Na enem mestu se je vzpenjal greben v strmo, konicasto skalo, podobno trdnjavi.

(Dalje prihodnjik.)

Ce kdo misli, da to naše delo za sporazum ni potrebno in sumničj našo delo, mu povemo, da edino patrijotično (domoljubno) mislimo mi, ker nihče ne ve, kaj bi bilo z našo državo, ako pride v srednji Evropi do večjih nemirov in naša država tedaj ne bi še bila urejena. Če pa bo urejena, bo vsak Slovenec, vsak Hrvat želel, da tudi ostane v tej državi in bo pripravljen za njo tudi na žrtve, ker bo uverjen, da doprinaša žrtve na korist svojega doma, za blagor svoje rodbine!

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ker so radikali prelomili dne 13. aprila v Zagrebu sprejete pogoje za sporazum in so šli v politični nepoštivosti tako daleč, da so predspoznamni zapisnik tajili, se je ta zapisnik v nedeljo po glavnih listih Slov. ljudske stranke, Hrvatske seljaške republikanske stranke in Jugoslovanske muslimanske organizacije objavil v izvirniku in tudi po fotografiji, da ga ne bo več mogoče tajiti in da bo radikalna verolomnost odkrita in pribita.

Nas vse vlada silno stiska z novimi davki, z nazadnjaškim vojaškim zakonom itd., proti Hrvatom se pa vodi posebno nasilno politiko s pomočjo raznih špijonov in tudi najgršega, kar jih Jugoslavija pozna, v osebi Gagliardija, ki je bil med vojno avstrijski špijonski oficir, po vojni pa habsburški priganjač in zarotnik. Sedaj je pa ta izvržek dobil dovoljenje bivanja v Zagrebu, kjer pridno obiskuje policijo ter ovaja Hrvate. Špijona Gagliardija so vladi priporočali demokrati in vlada je tudi v tem, kakor v vseh nazadnjaških in protiljudskih stvareh sledila demokratičnim nasvetom.

ALBANSKI MONARHISTI

mislijo rumunskega princa Nikolo napraviti za svojega kralja, ker upajo, da bodo s tem po sorodstvu vladarskih hiš na Balkanu uživali razne koristi od male antante. Mislijo, da se bo vse to že rešilo, ko bo v kratkem mala antanta imela svojo konferenco v Sinaji. S to konferenco pa računajo tudi monarhistični zarotniki proti sedanji Rusiji, upali je pa, da bo češka previdnost ohladila rumunsko ali pa tudi beograjsko bojazelnost.

RADI ZASEDBE PORUHRJA

je vedno večje nesoglasje med Francijo in Anglijo, ki grozi, da bo vojno odškodninsko vprašanje sama brez Francije uredila. Italija je na angleški strani. Med Anglijo in Francijo poseduje češki minister in diplomat dr. Beneš, ki priporoča, da bi se Nemčijo uredilo pred Društvom narodov na podobni način, kakor Avstrijo.

CEHOSLOVASKO POSOJILO NA ANGLESKEM.

Čehoslovaška vlada se pogaja z neko večjo angleško bančno skupino glede najetja posojila v Angliji v znesku 2 in pol milijarde čK. — To posojilo bi dobila privatna podjetja, čehoslovaška država bi za posojilo samo jamčila.

NEMŠKA INDUSTRIJA NA DALJNEM VZHODU

je zavzela velik razmah ko še ni preteklo leto dni, ko je bila prepoved prihoda Nemcev preklicana in sicer v Hongkongu in druge angleške naselbine. Ta okolnost je takoj vplivala na trgovino na Daljnem Vzhodu in trgovci v Hongkong so dobili nevarne konkurente. Vse v Hongkongu izhajajoče časopisje opozarja na silno prizadevanje Nemcev, ki hočejo po sedemletnem prestatku iznova dobiti v svoje roke trg ter doseči predvotne uspehe. Ne glede na to, da je v Hongkongu in Singaporu, kamor je prodrli nemški vpliv, še malo zastopnikov nemške industrije, se že sedaj občuti nemški vpliv.

S PRSTOM KAZITE ZA KRIVCI.

Naši ljudje pripovedujejo: Kdo je vendar dal Srbom moč, da nas Slovenci in Hrvate s strašnimi novimi davki, z neusmiljenim vojnim davkom in z izmозgavanjem naših krajev spravljajo v nepregledno nesrečo?

Nihče drugi, nego tisti, koji so na Vidovdan leta 1921 glasovali v ustavotvorni skupščini (prvem izvoljenem državnem zboru) za velesrbsko centralistično ustavo. Na Vidovdan 1921 se je s skromno večino 13 glasov sprejela ustava (osnovni državni zakon ali postava), po kateri se je vzelo Slovincem in Hrvatom pravico, da s svojim denarjem sami odločajo. Ta dan se nam je vzela lastna kasa in ves denar iz Slovenije in Hrvatske se mora stekati od tedaj samo v centralistični in nenasični Beograd. Tega dne se je dala samo Velesrbom pravica sklepati in določati zakone (postave).

Kar sklepa in odreja sedaj slabega vlada v Beogradu in njena srbska večina, vse to je zakrivil oni, ki je zakrivil centralistično ustavo.

Ce ne bi bilo te velesrbske ustave, bi danes Slovenci za se imeli svojo kaso, naš davčni denar bi se ne stekal v Beograd, ampak bi Slovenci sami s tem denarjem odločali in gospodarili. Zakone, posebno gospodarske vsebine bi mi Slovenci sami skleпали in določali take, kakor so za nas in naše slovenske kraje potrebni in primerni. Tu ne bi imeli drugi nič odločati. A demokrati (liberalci in samostojni) so se prodali Velesrbom in so glasovali za centralistično ustavo in s tem pokopali našo slovensko in hrvatsko samostojnost.

Proti slovenski samostojnosti, proti lastni naši kasi, proti pravici, da sami določamo zakone (postave) so na

Vidovdan leta 1921 glasovali: dr. Vekoslav Kukovec, dr. Gregor Zerjav, profesor Reisner od slovenske liberalne stranke ter Ivan Pucelj, Ivan Mermolja, Ivan Majeen, Ivan Urek, Josip Drogenik, Fr. Rajer, Iv. Kirbiš, M. Kušar in dr. B. Vošnjak od Samostojne kmetijske stranke. Sokrivi so pa tudi Radič in njegovi hrvatski poslanci, koji so tudi po volitvah leta 1921 ostali doma in so ta ko prepustili, da Velesrbi počenjajo kar hočejo.

Ce bi gorej imenovani liberalni in samostojni ter Radičevi poslanci na Vidovdan leta 1921 glasovali z našimi poslanci proti srbskim demokratom in radikalom, bi danes mi Slovenci in Hrvati že imeli svojo samostojnost. Ne bi nam srbski radikali narekovali tako strašnih novih davkov, ne tako gorostasnega vojaškega zakona in drugih takih lumparij.

Slovenci in Hrvati! S prstom kazite za krivci, za izdajalci!

VOJAŠKI ZAKON SPREJET.

(Dopis iz Beograda)

Kar smo že naprej prerokovali, to se je zgodilo. Srbski radikali in demokrati so dali naši državi nov vojaški zakon, ki bo še pozne rodove tepel in neusmiljeno, brezsrčno izžemal. Poslanci Slov. ljudske stranke so se sami cel mesec borili proti tej strašni šibi. Nekaj časa so jim pomagali srbski zemljoradniki, nekateri demokrati, mohamedanci in še drugi. A ko se je šlo za glavno glasovanje, kdo je «za» in kdo je «proti», so vsi, razum naših, vrgli puško v koruzo. V soboto, 14. julija je bila končana v državnem zboru glavna razprava o vojaškem zakonu. Naš Jugoslovanski klub je poslal najboljšega svoje strokovnjaka v vojaškem oziru in živahnega govornika Karla Škulja, da neustrašeno in v lice pove srbskim ministrom, samemu Pašiču, vojnemu ministru in vladnim klečaplazcem, da Slovenci nismo strahopetci. Škulj je izbornorešil svojo nalogo. Med drugimi je trdil: «Dovolj je bilo krvoprelitja. Dovolj vojske. Ni je treba več! Delajte raje za mir in zadovoljstvo. Ravno vi tu v Srbiji, kjer se je prelilo toliko in toliko krvi v stoletnih bojih, Vi imate sveto dolžnost, da dvignete pred celim svetom palmovo vejico pravega iskrenega miru. Bodite za vzgled celému svetu. Mi nismo proti obrambi naše domovine. A mi smo proti takemu strašnemu vojnemu zakonu. «Mir, mir nam dajte, a ne vojsko!» Srbi so strmeli, poslušali, šlo jim je k srcu, kar jim je govoril Slovenec, a kaj pomaga, ko pa Velesrb. Pašič hoče imeti tak vojaški zakon in ker ga hočejo velesrbski oficirji!

Vsi srbski radikali, vsi demokrati, vsi Nemci, vsi mohamedanci iz Macedonije, vsi srbski zemljoradniki so oddali svoje glasove za vojaški zakon. Samo slovenski poslanci (in socialist Divac) so bili tako pogumni, da so glasovali «proti». Redki so bili glasovi «proti». Ni bilo ta dan v Beogradu ne bosanskih muslimanov in seveda tudi ne Radiča.

In veste, kdo je posebno živahno glasoval «za» vojaški zakon? Nemški poslanec Schauer, urednik «Cillier Zeitung». Z vsemi svojimi nemškimi poslanci (8 po številu) se je torej prodal srbski vladni večini. Če bi se bili Nemci vsaj odstranili! A niti tega si niso upali! Kaj poreko k temu nemški volilci iz Dravskega polja, Maribora, Ptuj, Slov. gorice, Apačke kotline in vsi oni, ki so dne 6. marca metali kroglice v šesto skrinjico! Korobač militarizma tepe nas vse brezsrčno! Na stotine naših sinov umira za Malarijo v Makedoniji, oprostite bodo po novem zakonu skoro nemogoče, vojaški davki, vojaška taksa, davek za komoro, podpora za družine potom občin, odvzete konj in vozov, bodo nekaj strašnega za našega kmeta. To velja enako za Slovence kakor Nemce. Saj dobiva Schauer polno pritožb zaradi vojaštva iz obmejnih krajev. A on glasuje za nadaljevanje krivic! Volilci, ki ste metali kroglice v šesto skrinjico, zahvalite se tudi nemškimi poslancem za «dobrote» vojaškega zakona!

Tudi edini slovenski demokrat profesor Reisner iz Ljubljane je glasoval «za». Pa o demokratih se ne čudimo, saj vemo, da so proti slovenskemu ljudstvu.

A pravega strahopetca se je pokazal Pucelj! Bil je ta dan v zbornici. Ko pa se je pričelo glasovanje, je Pucelj po tihem zbežal iz dvorane v klub. Vzel je klobuk in se skrivil v mestu. Ni si upal glasovati proti zakonu. Bal se je zameriti Miklavžu Pašiču in srbskim radikalcem! Naš korajžni Bedjanič je šel iskat Pucelja pred končanim glasovanjem, češ: «Pokaži sedaj Pucelj, kot vodja samostojnežev, svojo barvo!» A sluga je povedal, da jo je Pucelj s klobukom in palico v roki odkuril. Po shodih in pa po «Kmetijskem listu» bo pa Pucelj naprej lagal, da so «klerikalci» zakrivil vojaški zakon.

In Radiča zopet ni bilo z njegovimi 70 poslanci. Kaj pomagajo, če vpijejo Radičevci, da so proti vojski, proti militarizmu, če pa pustijo, da srbski poslanci delajo zakone (postave) kakor hočejo. Radičeva politika je v tem oziru žalostna igra.

Te dni se vrši še podrobna razprava in glasovanje vojaškem zakonu. Od naših poslancev še bodo govorili proti: Bedjanič, Krajnc, Žebot, Vesenjaj, Pušenjak in morda še kateri drugi.

Plevnik Jurij:

NOVA CESTA LESIČNO—SLIVNICA.

Cesta Lesično—Slivnica v kozjansko-šmarnskem okraju navzlic tehničnim in finančnim težočam prav pridno napreduje, kar je menda zasluga delovanja g. M. Vrečka, ker se je z vso lastno energijo in podvzetnostjo lotil dela.

Navzlic temu, da je že avstrijska vlada spoznala velikanski pomen te ceste glede kulture kakor strategije, se je na večkratne interpelacije poslancev v dunajskem drž. zboru končno po daljših debatah vendar posrečilo izposlo-

vati od vlade potrebnega kredita za udejevitvev te vseskozi prepotrebne ceste.

Prišla pa je vsetovna vojska in predpriprave za cesto so se ukinile. Toda že v jeseni 1914 se je pričelo z delom, pri katerem se je vporabilo ruske ujetnike. Toda takrat ni bilo nobene živahnosti ne pri vodstvu, še manj seveda pri delavstvu. — Marsikdo, ki ne razume tehnike, je bil v dvomu o možnosti naprave te ceste. ker kraji, po katerih se vije, so skoro nepristopni, romantično divji. Toda danes ni moderni tehnik nič nemogoče in cesta bode v do-glednem času izpeljana v velikanskih vijugah skoro vodoravno, tuintam nad strašnimi prepadi vsekana v živo skalo in zavarovana z raznimi zavorami.

Ta cesta bode velikanskega pomena ne le za kmetijstvo, ki je tukaj povprečno razvito, temveč tudi za prsveto in turistiko. Zdravo podnebje, idilčne pokrajine obraščene z raznolikim sadnim drevjem vabijo tujca, da si pride pogledat in uživati njih čare. Toda dosedaj se je vsak bal dohoda po kozjih stezicah... Gostiln ob novi cesti je že kar na kupe, le trgovin primanjkuje. Med gostilnami zavzema glavno mesto g. Vrečko v Žegru, ker tukaj je brezhibno postrežen vsak, še tako izbirčen turist. Tudi kar se tiče duševne hrane je v tem gorskem gnezdu preskrbljeno, ker katoliški časopisi kakor «Slovenec», «Bogoljub», in «Slov. Gospodar» so stalni gostje v tej gostilni.

Pozabiti ne smemo Mažičeve gostilne v Košenci, kate-re se je pa cesta «žal», nekoliko izognila... Namenoma?

Košenca je kraj starih običajev in navad in dosedaj nepoznan s plankami zabit svet, ki mu bode cesta vrnila vso izgubljeno prelest in po krivici nepripoznano veljavo. Prebivalci so stardkopitni, miroljubni in udani v svojo usodo, ki jim novotarije takozvanega modernega sveta ne gredo v glavo. — Lahko si mislimo, kako čuden se bode zdel temu gorskemu nepokvarjenemu ljudstvu navajenemu mira in pokoja — šum promet! Toda prilagodili se bodo tem novim razmeram tem lažje, uvidevši, koliko blagostanja jim bode novozgrajena cesta prinesla.

Mažičeva gostilna v Košenci si je pridobila svoj sloves vsled točenja res pristnega naravnega vina in sadjevca ter — kranjskih klobas. Sploh se tukaj dobi vse, kar sliši v dobro gostilno za želodec.

Kraj je izvanredno prikupen, raz katerega je krasen razgled tja do sive brezkončnosti. Kdor išče romantike in poezije, naj pride semkaj! Gostilničar je narodnjak in naš človek, ki si je stekel že mnogo zaslug za našo katoliško stvar. Skrbeč za dobrobit svojih gostov, si je skrbel njih srca in tako mu procvita njegova obrt. Grajevredno pa je to, da gostilna nima niti enega časopisa. Toda duh časa bode tukaj naredil svoje.

Toda vrnimo se k cesti vsled katere bodo zemljišča pridobila na svoji vrednosti: dosedaj so se prodajala itak globoko pod nominalno vrednostjo, ker ni bilo tujcev-kupcev. Opozarja se interesne na naše kraje, zemljišč ob novi cesti dovolj na prodaj in podjeten in soliden trgovec bi tukaj kaj dobro uspeval, ker ni daleč okrog nobene trgovine. Interesentje se vabijo, naj se glede nakupa zemljišč obrnejo na naslov dopisnika, Košenca št. 65, pošta Planina pri Sevnici.

Cesta bode torej v do-glednem času dograjena in izročena prometu. Treba pa je izrecno povdarjati, da se sedanja vlada vse premalo briga za zgradbo cest v Sloveniji. Naj bi se za stvar zainteresirali poslanci! Poslanec SLS prosimo, naj glede cest interpelirjo pri ministrtvu javnih del in zgradb.

Izročitev ceste prometu pa bode spremenil sistem življenja tukajšnjemu prebivalcu, ki se bode moralo prilagoditi nastopivšim razmeram, če noče da ga bode tok industrije podsul. Da, industrije, našle so se še namreč premogovne žile, ki segajo nepoznano daleč in kakor kažejo vsa znamenja, ga je dovolj v teh pogorjih. Da to ni za naš kraj malega pomena, se razume ob sebi.

Iz teh vrstic je razvidno, da se i mi hribovci bližamo velikanskemu napredku, da bode zanemarljeni kozjanski okraj pridobil na svoji vrednosti, če prav ne iz lastnega nagiba. Beda se umiče blagostanju, če se pa umiče sreči, kdo ve? ...

Naše prireditve.

Dekliški shod na Libni pri Vidmu od Savi. Dne 22. julija bo veliki dekliški shod Marijinih družb in Dekliških zvez na Libni pri Vidmu za celo Posavje. Sprevod je: 1. Ob 9. uri se zberemo pri Videmski župnijski cerkvi, od koder odkorakamo med petjem Marijinih pesmi z družbenimi zastavami na Libno, kjer bo pridigovalec č. gospod svetnik Janez Kalan. 2. Po sv. maši nastopijo govorniki iz Celja, nato govornice mladenke. 3. Sklepete pete Mar. litanije in posvetitev brezmadežni. Udeleženke shoda na Libni dobe pri župnih uradih posavja izkaznice za polovično vožnjo. Prineso naj s seboj družbene zastave.

Jegličeva slavnost v Jarenini. Kakor smo že poročali, priredi naša mladina v nedeljo, dne 22. julija v Jarenini proslavo jubileja vladike dr. Jegliča. Proslave se udeležijo tudi lepo število Mariborčanov. Po večernicah bo govor o dr. Jegliču, nato pa priredi mariborski Ljudski oder dve burki enodejanki. Po predstavi zabava na vrtu g. Cvilaka.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Bralno društvo priredi na Anino nedeljo, dne 29. julija 1923 javno tombolo na Štiberjevem travniku. Dobitki so lepi in dragoceni. Cena posameznim srečkam je 5 din. ter se dobe v trgovinah in pri posameznih članih društva. Po tomboli prosta zabava.

Dekliški tabor na Ptujski gori. Kar dva ženska shoda zaporedoma sta se vršila zadnji dve nedelji na Ptujski gori. Predzadnji nedeljo shod mariborske Zenske zveze, zadnji nedeljo pa so napravila na Ptujsko goro izlet dekleta celega Dravskega polja. Po sv. opravi, pri katerem je pridigal hočki kaplan g. Polak, so se ženske in dekleta pred